

Vannak-e időjárást jelző állatok?

Hangos ismeretterjesztő cikk

(A hanganyag itt található:

http://varazsbetu.hu/mesetar/vannak-e_idojarast_jelzo_allatok)

A gekkó egyike a sok száz gyíkfajnak. Átlagosan 20 cm hosszú, rovarokkal táplálkozik.

A mediterrán vidékeken honos gekkó híres meteorológus és légtornász. Lábán tapadókorongok vannak, amelyek szinte odaragasztják a napfényben izzó falakhoz. De ez csak száraz időben működik! Ha a levegő páratartalma emelkedik, a korongok nem "zárnak" légmentesen, és a gekkók lepotyognak a falról. Ezért mondják az arabok, ha hullanak a gekkók, hamarosan esni fog.

Nemcsak a gyíkok, hanem a kakasok is közlik az időváltozást. Ha akkor kukorékolnak, mikor még zuhog, ez annak a jele, hogy hamarosan vége lesz a zivatarnak. Honnan "tudja" ezt a szemétdombok királya?

A ritkuló felhőkön egyre több fény tör át, és ezt az embernél sokkal érzékenyebben érzékeli a madár szeme. Ezzel magyarázható az is, hogy alkonyat előtt már egy félórával, szinte egyszerre hallgat el minden madár. Az emberi szem ilyenkor még nem érzékeli a fényerő csökkenését, de a madárszem műszere már „látja” a közelgő éjszakát. A madarak az időjárásváltozásokra meglepő viselkedéssel, tőlük nem várt hangokkal hívják fel az emberek figyelmét.

A befőttes üveg vízébe tett pióca az egyik legkiválóbb meteorológus. Ez a fekete színű, 5-8 cm hosszú szalagszerű állat álló- vagy folyóvizeinkben él. Testének mindkét vége megvastagodott, korongszerű. Ha az üveg alján marad, derült, napos idő várható; ha a víz tetejére megy, akkor erős szél vagy havazás lesz; zivatart jósol, ha izgatottá válik. Heves viharok idején viszont sok pióca elpusztul.

Másik időjós féreg a földgiliszta. Ha az állatok a föld felszíne közelében tevékenykednek, vagy éppen kibújnak járataikból, esőre van kilátás. Ebben van némi igazság, mivel a giliszta nyálkás bőre száraz levegőn sok vizet veszít, és az állat hamarosan elpusztul. Az esőt általában a légkör páratartalmának a növekedése előzi meg. Ilyenkor az állatok bőre sem szárad ki olyan könnyen, veszélytelenül tartózkodhat a föld felszínén is. Ha a giliszták tömegesen jelennek meg a kertben, udvaron, sokáig fog tartani az esős idő. Mivel a levegő éppen a kiadós esők alatt a legpárásabb, és ilyenkor a giliszták járatai vízzel telnek meg, inkább a szükség kényszeríti a szorgalmas talajmunkásokat a felszínre.

Igaz-e, ha a macska a füle tövét vakargatja, eső lesz? A légnyomás változása idején megváltozik a levegő elektromos töltése, ilyenkor a macska érzi, hogy bundájában villamosság gyűlik fel. Ez nyugtalanságot kelt az benne, szőre felborzolódik. Ekkor a bútorokhoz dörgölődik, és idegesen rendezgeti bundáját, így vezeti le az elektromos feszültséget. Viselkedése tehát valóban előre jelzi az időjárási fordulatot: a közelgő esőt.

A kutyáknak is elvitathatatlan érdemeik vannak az időváltozásoknak korai jelzésében.

Az eszkimókutyáknak az élete függ attól, hogy a hirtelen támadó sarki szél elől időben menedéket találjanak, nehogy kint érje őket a jégvihar. A természetes kiválasztás, a jobban alkalmazkodók életben maradásának törvénye itt is érvényesül. Amelyik szánhúzó kutya nem érzi meg idejében a közelgő veszedelmet, menthetetlenül elpusztul a hóviharban. Csak azok maradhatnak életben, amelyek még a vihar előtt búvóhelyről gondoskodnak a maguk számára. Természetesen utódaik is öröklik szüleik búvóhelykereső ösztönét.

Kutyanevezések hosszú során át biztossá vált ez a viselkedés, amelyből ma is okulnak gazdáik: ha a szánhúzó kutyák a hóba vermet ásnak, és abba belefeksznek, ez a közelgő hóvihár jele.

Híres időjárás-előrejelző képességéről az Alpok hatalmas termetű mentőkutyája, a bernáthegyi is.

Ezek a kisebb borjú nagyságú, fehér-vörös bundájú állatok jellegzetes nyugtalanságukkal már órákkal előbb jelzik a hóvihár közeledtét. Ezzel a hatodik érzékükkel számtalan emberéletet mentettek már meg. A jeges csúcsok, tomboló hóviharak és dübörgő lavinák hazájában a mentőszolgálat sem nélkülözheti ezeket a pompás, jól idomítható állatokat. Még vastag lavinatakaró alatt is megérik az eltemetett síelőt, sziklamászót. Megbízható mentőkutyaként tartják számon őket az örök hó és jég birodalmában. Ha éppen nincs közelben megfelelő mentőkutya, akár helikopterrel is a szerencsétlenség színhelyére szállítják a bundás életmentőket. Hazai kutyafajtáink között elsősorban a juhászkutyák viselkedéséből következtethetünk az idő változására. Ha szép időben a puli nagyon nyugtalankodik, gazdája is sűrűn tekint az égre. Tudja, hamarosan zivatar várható.

(A hanganyag itt található:

http://varazsbetu.hu/mesetar/vannak-e_idojarast_jelzo_allatok)